

> Retouradres Postbus 40225 8004 DE Zwolle

Rijkswaterstaat

Postbus 8185
3503 RD UTRECHT

Datum 18 oktober 2022
Betreft Beslissing op aanvraag

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Postbus 40225
8004 DE Zwolle
www.rvo.nl

T 088 042 42 42
wnb@rvo.nl

Onze referentie
Aanvraagnummer
5190026196206

Kenmerk
WNB/2021/043.toek

Bijlagen
3

Geachte [REDACTED]

Op 22 december 2021 heeft u een ontheffing aangevraagd. Ik heb uw aanvraag met de aanvullingen van 23 juni 2022, 25 augustus 2022 en 12 oktober 2022 beoordeeld. In deze brief licht ik dit nader toe en leest u wat mijn beslissing is.

Inhoud aanvraag

De aanvraag heeft betrekking op de realisatie van het project 'A27 Groote Haar', gelegen in de gemeente Gorinchem. Het project betreft de aanleg van een nieuwe ontsluiting van bedrijventerrein Groote Haar op de A27 ten noorden van Gorinchem ter hoogte van tankstation Scheiwijk. Hiervoor worden nieuwe op- en afritten op de snelweg A27 gerealiseerd.

De werkzaamheden bestaan uit het vernieuwen van al reeds bestaande wegen die de A27 overgaan. De werkzaamheden worden in meer detail beschreven in paragraaf 3.1.2.1 uit het 'Mitigatie- en compensatieplan Groote Haar. A27 Houten-Hooipolder' van 20 december 2021. Ze bestaan onder andere uit bomenkap, vervangen van bestaande viaducten, aanleg van spitstroken, grondwerkzaamheden voor de aanleg van taluds, bestaande watergangen dempen en nieuwe watergangen graven, aanleg van 8 duikers, aanleg van op- en afritten aan beide kanten van het talud, bouw van een nieuw viaduct, plaatsen van geluidschermen ter plaatse aan de west- en oostkant van Hoogblokland en de aanplant van bomen bij de nieuwe viaducten bij Hoogblokland in het noorden en Groeneweg in het zuiden.

U vraagt ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de gewone dwergvleermuis (*Pipistrellus pipistrellus*), heikikker (*Rana arvalis*), rugstreeppad (*Epidalea calamita*) en ruige dwergvleermuis (*Pipistrellus nathusii*); artikel 3.5, lid 1 en lid 4 van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de platte schijfhoren (*Anisus vorticulus*), en van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming voor wat betreft exemplaren van de grote modderkruiper (*Misgurnus fossilis*).

Besluit

Ik verleen u voor de periode vanaf de dag van bekendmaking van dit besluit tot en met 31 oktober 2027 ontheffing van de verbodsbepalingen genoemd in artikel 3.5 lid 4 van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het voortplantings- of rustplaatsen beschadigen of vernielen voor de gewone dwergvleermuis, heikikker, rugstreeppad en ruige dwergvleermuis; zoals genoemd in artikel 3.5, lid 1 en lid 4 Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk doden of verwonden en het beschadigen of vernielen van de platte schijfhoren en zoals genoemd in artikel 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming voor zover dit betreft het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantings- en rustplaatsen van de grote modderkruiper.

Datum
18 oktober 2022

Onze referentie
5190026196206

De overwegingen die ten grondslag hebben gelegen aan dit besluit worden in bijlage 1 toegelicht.

Aan deze ontheffing zijn de volgende voorschriften verbonden:

Algemene voorschriften

- a. De ontheffing wordt slechts voor de hierboven genoemde soort(en) en beschreven verboden handelingen verleend.
- b. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die conform de aanvraag worden uitgevoerd, voor zover in deze ontheffing zelf niet anders is aangegeven.
- c. Deze ontheffing geldt alleen voor de werkzaamheden die vallen onder de bevoegdheid van onze minister conform artikel 1.3 van de wet.
- d. Het gebied waarvoor de ontheffing geldt, betreft het plangebied voor de realisatie van het project 'A27 Groote Haar', gelegen in de gemeente Gorinchem ter hoogte van het benzineverkooppunt Scheiwijk, gelegen van hectometerpaal 38.3 tot en met 40.4, één en ander zoals is weergegeven in figuur 2 tot en met 6 van het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Groote Haar. A27 Houten-Hooipolder' van 20 december 2021.
- e. De ontheffinghouder dient onverwijld contact op te nemen met het bevoegd gezag indien bij het uitvoeren van de werkzaamheden van het project andere beschermde soorten dan de genoemde worden aangetroffen of andere handelingen als bedoeld in voorschrift b noodzakelijk zijn.
- f. Deze ontheffing kan uitsluitend gebruikt worden door (medewerkers van) de ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers of in opdracht van de ontheffinghouder handelende (rechts-)personen. De ontheffinghouder of haar rechtsopvolgers blijven daarbij verantwoordelijk en aansprakelijk voor de juiste naleving van deze ontheffing.
- g. Tijdens de uitvoering van de werkzaamheden dient een afschrift van deze ontheffing en de bijbehorende brief op de locatie van de werkzaamheden aanwezig te zijn en op verzoek te worden getoond aan de daartoe bevoegde toezichthouders of opsporingsambtenaren.
- h. De ontheffinghouder dient, zodra de datum waarop de werkzaamheden zullen aanvangen bekend is, het bijgevoegde meldingsformulier volledig in te vullen en naar het bevoegd gezag te zenden.

Specifieke voorschriften

- i. U dient, met in achtneming van onderstaande voorschriften, de maatregelen uit te voeren zoals beschreven in 3.1.5 en 3.1.6 van het bij de aanvullingen van 25 augustus 2022 gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Groote Haar. A27 Houten-Hooipolder' (bijlage 2 bij dit besluit); zoals beschreven in het 'Compensatieplan heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper. Bedrijventerrein de Groote Haar, Gorinchem' van 28 oktober 2016 en zoals beschreven in de aanvullingen van 23 juni 2022 (bijlage 3 bij dit besluit).

Datum
18 oktober 2022

Onze referentie
5190026196206

Vleermuizen

- j. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de actieve periode van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis. Deze loopt globaal van april tot en met oktober. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van vleermuizen. Dit betekent dat de werkzaamheden voor de onderbreking van de huidige vliegroute buiten deze periode worden uitgevoerd. De alternatieve vliegroute dient beschikbaar en functioneel zijn in de komende actieve periode in 2023.
- k. Indien 's nachts wordt gewerkt en werkverlichting noodzakelijk is, wordt tijdens de actieve- en migratieperiode van vleermuizen (globaal van maart tot en met november) alleen gebruik gemaakt van gerichte/ afgeschermd verlichting die niet uitstraalt naar de omgeving, en verstoring veroorzaakt in de mogelijke foerageergebieden en/of vliegroutes.
- l. De alternatieve vliegroute wordt gemonitord op functionaliteit gedurende de jaren dat deze de oorspronkelijke vliegroute vervangt. Monitoring dient te worden uitgevoerd conform het Vleermuisprotocol (2021). Dit houdt in dat in de actieve periode van vleermuizen (15 april-15 oktober) twee gerichte veldbezoeken gedaan worden van twee uur, waarvan één in de kraamperiode (15 mei-15 juli), onder goede weersomstandigheden en met een tussenperiode van minimaal 8 weken. Monitoring wordt uitgevoerd door een ecologisch deskundige op het gebied van vleermuizen.
- m. In navolging van voorgaande dient de monitoringsrapportage te worden voorgelegd aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, ingaande van het jaar dat de alternatieve vliegroutes zijn gerealiseerd tot en met het jaar dat de permanente voorzieningen voor de vliegroutes op de oorspronkelijke locatie weer functioneel zijn. De rapportage dient uiterlijk op 31 december van het te monitoren jaar te worden aangeleverd. Indien uit monitoring blijkt dat de effectiviteit van de maatregelen in het kader van dit project niet voldoende is geborgd, kunnen aanvullende voorschriften worden opgelegd.
- n. De alternatieve vliegroute (schermen) dient functioneel te blijven totdat de nieuwe aanplant voldoende hoog is om te functioneren als vliegroute. Dit is als de nieuwe aanplant een hoogte hebben van minimaal 5 meter en de onderste kroonbreedte minimaal 2,5 meter. De plantafstand moet maximaal 7 meter zijn (bij dubbele rijen op maximaal 7 meter van elkaar kan de plantafstand tot 16 meter zijn). Het beplanten met een struiklaag tussen de bomen van tenminste 3 meter breed is ook nog een optie.

Heikikker, rugstreeppad, platte schijfhoren en grote modderkruiper

- o. U dient bij de planning van de werkzaamheden rekening te houden met de kwetsbare voortplantings- en overwinteringsperiode van de heikikkers, rugstreeppad, platte schijfhoren en de grote modderkruiper. Afhankelijk van het seizoen en de weersomstandigheden kan deze periode langer dan wel korter zijn. De geschiktheid van de periode voor het uitvoeren van de werkzaamheden dient te worden bepaald door een deskundige op het gebied van amfibieën, ongewervelden en vissen.
- p. In navolging van voorgaande dient het dempen van de sloot plaats te vinden in de periode september tot en met oktober, mits de luchttemperatuur tussen de nul en de 25 graden Celsius ligt.
- q. Voorafgaand aan het dempen van de huidige sloten, moet het compensatiegebied te zijn aangelegd én functioneel voor de aanwezige beschermde soorten. Dit betekent dat het te realiseren compensatiegebied of de nieuw te graven watergangen minimaal 1 jaar voorafgaand aan het dempen van de huidige sloten moeten zijn gerealiseerd.
- r. Op locaties waar schermen worden geplaatst dient binnen de schermen om de 10 tot 15 meter een emmer te worden ingegraven in de actieve periode. De amfibieën worden in de actieve periode (maart tot en met september) afgevangen en verplaatst. De emmers worden dagelijks gecontroleerd. In het voorjaar (maart-mei) worden de watergangen regelmatig gecontroleerd op eiklomp (heikikker) en eisnoeren (rugstreeppad). Deze worden verzameld en uitgezet op geschikte locaties in de directe omgeving.
- s. De werkzaamheden mogen pas aanvangen nadat een ecologisch deskundige het terrein heeft vrijgegeven.
- t. Bij het uitbaggeren van de sloot wordt de bagger uit de watergang geschept en dun uitgespreid op het land en direct gecontroleerd op aanwezige exemplaren. Aanwezige exemplaren worden zo snel mogelijk overgeschept naar het geschikte compensatiegebied.
- u. U dient het compensatiegebied van de platte schijfhoren, heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper te monitoren op functionaliteit als alternatieve voortplantings- en rustplaatsen van de genoemde soorten. U dient hiermee te starten zodra het compensatiegebied is opgeleverd en nadat de eerste exemplaren van de voorgenoemde soorten zijn overgezet naar dit gebied, tot en met het jaar waarin de ontheffing verloopt. U dient het gebied in de voortplantingsperiode van de soorten minimaal twee keer per jaar te controleren op de aanwezigheid van de soorten. De monitoring dient te worden uitgevoerd door een ecologisch deskundige op het gebied van amfibieën en vissen.
- v. Volgend uit het voorgaande dient de monitoringsrapportage te worden voorgelegd aan Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, vanaf het jaar dat de eerste exemplaren zijn overgezet naar het compensatiegebied, tot en met het jaar dat de ontheffing ten einde loopt. De rapportage dient uiterlijk 31 december van het te monitoren jaar te worden aangeleverd. Indien uit de monitoring achteruitgang in de lokale populatie vastgesteld wordt dienen aantoonbaar maatregelen genomen te worden ter verbetering van de kwaliteit van het leefgebied. Indien de resultaten daartoe aanleiding geven kan er door het bevoegd gezag aanvullende maatregelen worden opgelegd.

Datum
18 oktober 2022

Onze referentie
5190026196206

- w. Het verwijderen van rijplaten van bouwwegen met snipperonderlaag vindt plaats buiten de kwetsbare winterrustperiode van de soorten of indien een ecologisch deskundige heeft bepaald dat de aanwezigheid van dieren onder de platen is uitgesloten.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
18 oktober 2022

Onze referentie
5190026196206

Overige voorschriften

- x. De werkzaamheden en bovengenoemde voorschriften dienen te worden uitgevoerd onder begeleiding van een deskundige¹ op het gebied van de soorten waarvoor ontheffing is verleend.
- y. U dient een ecologisch werkprotocol op te stellen met daarin bovengenoemde voorschriften. Alle betrokken partijen, met name de uitvoerenden op de bouw- of projectlocatie, dienen van het werkprotocol op de hoogte te worden gesteld.
- z. Indien blijkt dat de in de ontheffing gestelde termijn niet voldoende is om de werkzaamheden waarop de ontheffing betrekking heeft uit te voeren, dient u, minimaal vier maanden voor het verstrijken van deze termijn, een verzoek tot verlenging van de ontheffing in te dienen. Dit voorkomt onnodige vertraging van het project.

Bezwaar

Als u het niet eens bent met deze beslissing, kunt u binnen zes weken na verzending van deze brief digitaal of schriftelijk een bezwaarschrift indienen. De datum bovenaan deze brief is de verzenddatum.

Een digitaal bezwaarschrift kunt u indienen via mijn.rvo.nl/bezwaar. Kijk onder Digitaal bezwaar indienen en kies voor eBezwaar.

Als u schriftelijk bezwaar wilt maken, stuurt u het ondertekende bezwaarschrift naar de Rijksdienst voor Ondernemend Nederland, afdeling Juridische Zaken, postbus 40219, 8004 DE Zwolle.

Vermeld in uw bezwaarschrift in ieder geval onze referentie en de datum van de beslissing waartegen u bezwaar maakt. U vindt onze referentie in de rechter kantlijn van deze brief.

¹ "Onder een ecologisch deskundige verstaan wij een persoon die ecologisch advies verstrekt of werkzaamheden begeleidt op het gebied van habitats en soorten en die schriftelijk aantoonbare ervaring en specifieke ecologische kennis heeft."

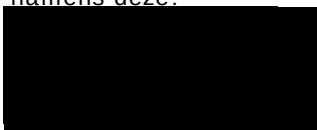
Meer informatie

Heeft u vragen, kijk dan op mijn.rvo.nl. Of neem telefonisch contact met ons op: 088 042 42 42 (lokaal tarief). Uw aanvraag is bekend onder nummer 5190026196206. Gebruik dit nummer als u contact opneemt. Dan kan ik u beter helpen.

Datum
18 oktober 2022
Onze referentie
5190026196206

Met vriendelijke groet,

De Minister voor Natuur en Stikstof,
namens deze:

Robin Nieuwenkamp
Teammanager Vergunningen Natuur Rijksdienst voor Ondernemend Nederland

Bijlage 1: Overwegingen Wet natuurbescherming

Datum
18 oktober 2022
Onze referentie
5190026196206

Vogels met jaarrond- en zonder jaarrond beschermde nesten

U vraagt geen ontheffing aan voor vogels met of zonder jaarrond beschermd nest. In de het bij de aanvraag gevoegde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan, wordt melding gemaakt van de aanwezigheid van de buizerd (5.23) en roek (4.6) in de directe omgeving van de werkzaamheden. De nestlocaties blijven fysiek behouden maar bevinden zich binnen een verstoringafstand van 50 meter van de werkzaamheden. Aangegeven wordt dat de werkzaamheden in de realisatiefase het gehele jaar door worden uitgevoerd, en dus ook tijdens het broedseizoen worden uitgevoerd, tot op een afstand van enkele meters vanaf de nestlocaties. Verstoring door trillingen en geluid wordt niet verwacht, omdat door de huidige situatie en de korte afstand tot de weg ook trillingen en geluid aanwezig zijn. Wel kan sprake zijn van optische verstoring. Om effecten op de nestlocaties te voorkomen stelt u maatregelen voor zoals beschreven in 3.1.5.1 van het Mitigatie- en compensatieplan. Effecten als gevolg van licht worden voorkomen door niet te werken met lampen of door een, door een ecoloog goedgekeurd, lichtplan waarin is opgenomen dat de armaturen van de lampen niet gericht zijn op de nestlocaties. U heeft bij de maatregelen ook opgenomen dat, indien bij het werken gedurende het broedseizoen verstoring leidt tot het verlaten van de nestlocaties niet kan worden voorkomen, de nestlocaties voor het broedseizoen ongeschikt gemaakt worden door deze fysiek te verwijderen. Ik wil u er, wellicht ten overvloede, op wijzen dat het fysiek aantasten van de nesten, dan wel het dusdanig verstoren van de nestlocaties in het broedseizoen zodat deze worden verlaten, nadrukkelijk niet is toegestaan zonder ontheffing en dat deze mogelijkheid in deze ontheffing niet is opgenomen. Indien de werkzaamheden gedurende het broedseizoen voor dusdanige verstoring zorgt dat de nestlocaties kunnen worden verlaten, dan wel de nesten moeten worden verwijderd, de werkzaamheden op deze locatie dienen te worden stilgelegd en aanvullend ontheffing dient te worden aangevraagd voor de buizerd en/of de roek.

Instandhouding van de soorten

Artikel 3.5, lid 4 Wet natuurbescherming

Gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis is in het plangebied aangetroffen. Er is één essentiële vliegroute vastgesteld van de gewone dwergvleermuis (1.28) en de ruige dwergvleermuis (6.11). Deze vliegroute bevindt zich ter plaatse van de Groeneweg. Rosse vleermuis en laatvlieger gebruiken deze locatie incidenteel, voor deze soorten betreft het geen essentiële vliegroute. De vliegroute voor de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis loopt via de bomen en het viaduct over de A27, maar ook via de watergangen aan de zuidkant van het viaduct verbonden door een doorgang onder de A27. Aantasting van vliegroutes is alleen ontheffing plichtig indien door aantasting van de vliegroutes de functionaliteit van de voortplantings- of rustplaatsen van de betreffende soort wordt aangetast. De aangetroffen vliegroute van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis is beoordeeld als essentiële vliegroute. Er zijn geen verblijfplaatsen in het plangebied aangetroffen.

Door de werkzaamheden kan de vliegroute worden aangetast. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 3.1.5.3 van het bij de aanvullingen van 25 augustus 2022 gevoegde vernieuwde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Groote Haar. A27 Houten-Hooipolder' van 20 december 2021 en zoals beschreven in punt 6 van de aanvullingen van 23 juni 2022.

Door de kap van bomen, als onderdeel voor de essentiële vliegroute, worden geleidende structuren voor de vleermuizen aangetast en hiermee wordt de vliegroute onderbroken. Het viaduct wordt weggehaald en er zal een nieuwe, langere brug gerealiseerd worden op dezelfde plek. Door het verwijderen van de schermen van de huidige brug, zal ook hier geleidende structuren van de vliegroute tijdelijk verdwijnen. Ook worden werkzaamheden uitgevoerd aan de onderdoorgang waardoor de vliegroute wordt aangetast. Als gevolg van de werkzaamheden kan ook een wisselende mate van verstoring door geluid, licht en optische verstoring optreden, omdat de werkzaamheden ook 's nachts worden uitgevoerd. Om lichtverstoring te voorkomen zal gewerkt worden met een door een deskundige ecoloog goedgekeurd lichtplan waar gebruik van lampen met gerichte armaturen in is vastgelegd. Hierin dient ook te worden opgenomen dat uitstraling van licht naar de omgeving tijdens de actieve periode (april tot en met oktober) dient te worden voorkomen. Er mag geen uitstraling van licht plaatsvinden op de vliegroute langs het viaduct en de onderdoorgang in deze periode. Om dit te waarborgen heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullend voorschrift k. opgenomen.

In het mitigatie- compensatieplan wordt aangegeven dat de vliegroute alleen buiten het actieve seizoen van vleermuizen mag worden onderbroken. Dit houdt in dat de werkzaamheden buiten de periode maart tot en met november moeten plaatsvinden, of dat een alternatieve vliegroute moet worden aangebracht door het plaatsen van schermen en/of een hop-over waardoor ongeacht of de brug aanwezig is of niet, altijd voldoende structuur wordt geboden waar vleermuizen op kunnen navigeren. Doordat de werkzaamheden over een periode van jaren worden uitgevoerd, worden de werkzaamheden ook in het actieve seizoen van vleermuizen uitgevoerd en zal de huidige vliegroute in de actieve periode worden aangetast. Er wordt een alternatieve vliegroute aangeboden in de vorm van schermen en/of een hop-over. De exacte invulling is aan de aannemer, maar in het activiteitenplan worden wel bepaalde eisen mee gegeven waaraan de alternatieve vliegroute moet voldoen. De vliegroute dient dezelfde landschapslijn te volgen als de huidige vliegroute, waarbij aansluiting plaatsvindt tussen de bestaande en de te behouden bomenrijen. De alternatieve vliegroute wordt gerealiseerd nabij of parallel aan de huidige vliegroute, zodat energieverliezen door omvliegen wordt beperkt, en de vliegroute dient te bestaan uit schermen van minimaal 2 meter hoog op palen van minimaal 1.5 meter hoog (totale hoogte minimaal 3 meter).

Omdat het project over meerdere jaren wordt uitgevoerd, is het aannemelijk dat de alternatieve vliegroute meerdere jaren de functie van de huidige vliegroute zal over moeten nemen, voordat de toekomstige beplanting weer fungeert als vliegroute. Om te waarborgen dat de genomen maatregelen voldoende effectief zijn, dient monitoring te worden uitgevoerd. Indien uit monitoring blijkt dat de gerealiseerde alternatieve vliegroute niet voldoende functioneert, kunnen aanvullende maatregelen worden opgelegd. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullend voorschrift m. opgenomen.

Datum
18 oktober 2022

Onze referentie
5190026196206

Na de aanlegwerkzaamheden is er een nieuw viaduct en zal de vliegrouthegeleiding hersteld worden door de aanplant van bomen en is de onderdoorgang weer beschikbaar. De alternatieve vliegrouthe blijft functioneel tot dat de nieuwe aanplant voldoende hoog is om te functioneren als vliegrouthe. Dit is als de nieuwe aanplant een hoogte heeft van minimaal 5 meter en de onderste kroonbreedte van minimaal 2,5 meter. De plantafstand moet maximaal 7 meter zijn (bij dubbele rijen op maximaal 7 meter van elkaar kan de plantafstand tot 16 meter zijn). Onderplanten met struiklaag van tenminste 3 meter breed is ook mogelijk. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullend voorschrift n. opgenomen. Ondanks de grotere lengte van de brug vanwege de verbreding, wordt geen effect verwacht op de functionaliteit door het toepassen van schermen zoals ook aanwezig is in de huidige situatie.

Met inachtneming van alle bovengenoemde maatregelen kan niet worden voorkomen dat door de werkzaamheden een vliegrouthe van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis wordt aangetast. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, vierde lid van de Wet natuurbescherming. Door monitoring kan tijdig worden bijgestuurd indien uit monitoring blijkt dat de genomen maatregelen niet voldoende functioneel zijn.

Staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en ruige dwergvleermuis
De gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komen voor in (de omgeving van) het plangebied. De gewone dwergvleermuis komt algemeen voor in Nederland en is een wijdverspreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen. Er zijn geen trends beschikbaar, maar de lokale staat van instandhouding wordt als gunstig beoordeeld. De ruige dwergvleermuis kent een ruime verspreiding in Nederland met concentratie in de kustgebieden, langs rivieren, meren en plassen. Het is de op één na talrijkste soort in Nederland en de soort staat niet op de rode lijst. De lokale staat van instandhouding van de ruige dwergvleermuis wordt als gunstig beoordeeld.

De soorten zijn afhankelijk van de vliegrouthe over de A27. Tijdens de aanlegwerkzaamheden worden maatregelen getroffen in de actieve periode om voldoende geleidende structuren te behouden waar vleermuizen zich op kunnen oriënteren en kunnen gebruiken als vliegrouthe. Daarnaast wordt verlichting van de vliegrouthe tijdens de actieve periode voorkomen. Doordat er voldoende geleidende structuren aanwezig blijven tijdens de werkzaamheden en na afloop van de werkzaamheden de vliegrouthe wordt hersteld door het plaatsen van nieuwe aanplant en hop-overs, is het aannemelijk dat de soorten in de omgeving van het plangebied aanwezig blijven. De staat van instandhouding van de gewone dwergvleermuis en de ruige dwergvleermuis komt niet in het geding, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Heikikker en rugstreeppad

De heikikker en de rugstreeppad zijn in het plangebied aangetroffen. De polder functioneert als algeheel leefgebied voor de heikikker en rugstreeppad waarbij de watergangen voortplantingshabitat vormen en omliggende landschapselementen winterhabitat. Er wordt vanuit gegaan dat in alle te dempen watergangen (16.054 m²) voortplantingshabitat van beide soorten aanwezig is.

Datum
18 oktober 2022
Onze referentie
5190026196206

Door de werkzaamheden kan voortplantings- en algeheel leefgebied van de heikikker en rugstreeppad worden aangetast waarbij individuen kunnen worden gedood of verstoord. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 3.1.5.5 en paragraaf 3.1.6.1 van het bij de aanvullingen van 25 augustus 2022 gevoegde vernieuwde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Groote Haar. A27 Houten-Hooipolder' van 20 december 2021, zoals beschreven in het 'Compensatieplan heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper. Bedrijventerrein de Groote Haar, Gorinchem' van 28 oktober 2016 en zoals beschreven in de aanvullingen van 23 juni 2022.

Het compensatiegebied wordt, voorafgaand aan het dempen van de watergangen met beschermde soorten, aangelegd. Het deel van het compensatiegebied dat wordt aangelegd ten behoeve van onderliggende aanvraag is 16.054 m² en betreft het westelijke deel van het compensatiegebied, begrenst door de A27 ten westen en de Hoogbloklandseweg ten oosten (zie ook figuur onder punt 14 van de aanvullingen van 23 juni 2022). Het compensatiegebied dient voorafgaand aan het dempen van de huidige sloten gereed en functioneel te zijn, zodat af te vangen exemplaren hier naar kunnen worden overgezet.

De kap van bomen in de voorbereidingsfase vindt plaats in de winterperiode van amfibieën. Doordat de kap plaatsvindt door personeel te voet in de bosschage, of machinaal van buiten de bosschage, worden effecten zoals verdrukking door zware bodembelasting op overwinterende amfibieën voorkomen. Achtergebleven stobben worden later buiten de kwetsbare overwinteringsperiode verwijderd (in de periode april tot en met september). Werkzaamheden tijdens de realisatiefase vinden jaarrond plaats, ook in de kwetsbare periode. De aanwezige watergangen worden gedempt voor de realisatie van de aansluitingen en de toegangsweg. De aanwezige watergangen zullen worden verlegd waarbij de nieuwe watergangen eerst worden gegraven, waarna de oude watergangen worden gedempt. Echter, de nieuwe watergangen zijn het eerste jaar niet geschikt als leefgebied voor de heikikker en de rugstreeppad vanwege het ontbreken van vegetatie. De exemplaren worden daarom overgezet naar het dan reeds gerealiseerde compensatiegebied, zoals hierboven beschreven.

Het dempen van de sloten vindt plaats in de minst kwetsbare periode, namelijk in de maanden augustus, september en de eerste helft van oktober. Dempen van sloten in de actieve periode is ook mogelijk als de sloten zijn afgezet met schermen. De schermen worden geplaatst om exemplaren van de soorten te weren of om exemplaren binnen de schermen te vangen en te verplaatsen. De exemplaren worden verplaatst naar de nieuw gegraven watergangen in het aangelegde compensatiegebied.

Voorafgaand aan het dempen wordt oevervegetatie gemaaid en zal een deskundige ecoloog bepalen of de watergang opgestuwd moet worden, of dat de watergang geïsoleerd, leeggepompt en afgevist moet worden. De watergangen die gedempt worden, moeten voorafgaand aan het dempen geïsoleerd worden door ze af te dammen. Het waterpeil wordt vervolgens omlaag gebracht met een visvriendelijke pomp en daarna systematisch leeggevist door een deskundige ecoloog op het gebied van heikikkers. De gevangen exemplaren worden overgezet naar geschikt leefgebied in de directe omgeving van het huidige leefgebied, namelijk in het nieuw aangelegde compensatiegebied. Het dempen wordt in één richting uitgevoerd.

Na de werkzaamheden zijn de nieuwe watergangen op termijn weer geschikt en functioneel voor de soorten als deze meer begroeid zijn geraakt. Het beheer van de nieuwe watergangen blijft gelijk aan het beheer van de huidige watergangen.

De door u voorgestelde maatregelen zijn in grote lijnen voldoende. Op locaties waar schermen moeten worden geplaatst dienen binnen de schermen om de 10 tot 15 meter een emmer te worden ingegraven in de actieve periode. De amfibieën worden in de actieve periode (maart tot en met september) afgevangen en verplaatst. De emmers worden dagelijks gecontroleerd. In het voorjaar (maart-mei) worden de watergangen aanvullend gecontroleerd op eiklommen (heikikker) en eisnoeren (rugstreeppad). Deze worden uitgezet op geschikte locaties in de directe omgeving. Ter aanscherping heb ik hiervoor in de ontheffing aanvullend voorschrift r. opgenomen.

Met inachtneming van bovenstaande wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de heikikker of rugstreeppad worden gedood of verwond. Wel zal een deel van het leefgebied van beide soorten worden aangetast en tijdelijk afnemen. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in artikel 3.5, lid 4 van de Wet natuurbescherming. Door monitoring kan de functionaliteit van het compensatiegebied worden gewaarborgd. Deze monitoring start als het compensatiegebied is opgeleverd en als de exemplaren van de heikikker en rugstreeppad zijn overgezet naar dit gebied. Er wordt minimaal twee keer in de voortplantingsperiode van de soorten gecontroleerd op de aanwezigheid van exemplaren van de heikikker en de rugstreeppad. Indien de resultaten van de monitoring daar aanleiding toe geven, kunnen aanvullende maatregelen worden opgelegd.

Staat van instandhouding van de heikikker en rugstreeppad

Heikikker kent binnen centraal, noordelijk en oostelijk deel van Europa een wijd verbreid voorkomen. Veel landen rapporteren echter dat de soort in aantal achteruit gaat en de kwaliteit van het habitat verslechterd. Binnen Nederland kent de soort ook een wijd verbreid voorkomen en ook de populatie aantallen zijn stabiel. De gunstige referentiewaarden van beiden worden gehaald. De staat van instandhouding is echter matig ongunstig vanwege een achteruitgang in de kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief. De soort heeft het moeilijk in het veenweidegebied door onder meer verdroging en te intensief beheer. In andere gebieden spelen versnippering, verzuring en grootschalige beheermaatregelen een rol.

De populatie op de onderzoeklocatie maakt onderdeel uit van de populatie in de Alblasserwaard, één van de kerngebieden van de heikikker in Nederland. De ingreeplocatie is van relatief weinig belang voor de duurzaamheid van deze omvangrijke populatie, het vormt slechts een klein deel van het totale leefgebied. Dit neemt niet weg dat door de voorgenomen ingreep het leefgebied binnen de ingreeplocatie verdwijnt. Vooraf wordt er voldoende compensatiegebied (16.054 m²) voor de soort ingericht, waardoor het voldoende aannemelijk is dat de heikikker in de omgeving van het plangebied aanwezig blijven.

Nederland is van redelijk groot belang voor de rugstreeppad binnen Europa. Binnen Nederland kent de soort een vrij algemeen voorkomen, in tegenstelling tot veel andere Europese landen. De staat van instandhouding is matig ongunstig. De gunstige referentiewaarden voor de populatiegrootte worden niet gehaald door een daling in aantallen in de periode 1997-2007. De verspreiding is stabiel, de soort komt voor in heel NL behalve Groningen. De kwaliteit van het leefgebied en het toekomstperspectief zijn matig ongunstig, vermoedelijk door factoren als verruiging en het ontbreken van open zandige locaties.

De rugstreeppad is een mobiele pionier soort die in de regio in lage dichtheden voorkomt (Figuur 11). De voortplantingsplaatsen kunnen jaarlijks op een andere plaats liggen. De ingreeplocatie rondom de A27 maakt onderdeel uit van de grotere populatie in de Alblasserwaard. De ingreeplocatie zelf is niet groot genoeg om een populatie te herbergen. De soort kan hier alleen voorkomen dankzij de verbinding met het omliggende gebied. Het gebied maakt dus onderdeel uit van een netwerkpopulatie in de Alblasserwaard.

Vooraf wordt er voldoende compensatiegebied voor de soort ingericht, waardoor het voldoende aannemelijk is dat de rugstreeppad in de omgeving van het plangebied aanwezig blijven. De staat van instandhouding van heikikker en rugstreeppad komt niet in het geding, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Platte schijfhoren

De platte schijfhoren is in het plangebied aangetroffen. Met eDNA is de aanwezigheid van de soort in meerdere watergangen vastgesteld, en de te dempen watergangen in de polder fungeren als voortplantings- en winterhabitat voor de soort. Er wordt vanuit gegaan dat alle te dempen watergangen (16.054 m²) deze elementen voor de soort bevatten.

Door de werkzaamheden worden voortplantings- en winterplaatsen van de platte schijfhoren worden aangetast, en kunnen individuen worden gedood of verstoord. Om negatieve effecten van de werkzaamheden tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragrafen 3.1.5.6 en 3.1.6.1 van het bij de aanvullingen van 25 augustus 2022 gevoegde vernieuwde rapport 'Mitigatie- en compensatieplan Groote Haar. A27 Houten-Hooipolder' van 20 december 2021, zoals beschreven in het 'Compensatieplan heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper. Bedrijventerrein de Groote Haar, Gorinchem' van 28 oktober 2016 en zoals beschreven in de aanvullingen van 23 juni 2022.

Voorafgaand aan het dempen van de watergangen met beschermde soorten, wordt een compensatiegebied aangelegd. Het deel van het compensatiegebied dat wordt aangelegd ten behoeve van onderliggende aanvraag is 16.054 m² en betreft het westelijke deel van het compensatiegebied begrenst door de A27 ten westen en de Hoogbloklandseweg ten oosten (zie ook figuur onder punt 14 van de aanvullingen van 23 juni 2022). Het compensatiegebied dient voorafgaand aan het dempen van de huidige sloten gereed en functioneel te zijn, zodat af te vangen exemplaren hier naar kunnen worden overgezet.

De werkzaamheden tijdens de realisatiefase vinden jaarrond plaats ook in de kwetsbare periode. Het dempen van de sloten vindt plaats in de minst kwetsbare periode van de soort. De aanwezige watergangen worden verlegd waarbij de nieuwe watergangen eerst worden gegraven, voordat de huidige watergangen worden gedempt. Echter zullen de nieuwe watergangen het eerste jaar niet geschikt zijn als leefgebied voor de platte schijfhoren, vanwege het ontbreken van vegetatie. Daarom worden exemplaren van de soort overgezet naar omliggende watergangen en het dan reeds gerealiseerde compensatiegebied.

Voor het dempen van de watergangen worden deze eerst natuurvrij gemaakt. Er wordt minimaal 50% van de aanwezige vegetatie in de huidige watergangen waar de soort voorkomt verplaatst naar omliggende watergangen en naar het nieuw aangelegde compensatiegebied. Na de werkzaamheden zijn de nieuwe watergangen in het werkgebied op termijn weer geschikt en functioneel voor de soorten als deze meer begroeid zijn geraakt. Het beheer van de nieuwe watergangen blijft gelijk aan het beheer van de huidige watergangen.

Met inachtneming van bovenstaande wordt getracht zoveel mogelijk te voorkomen dat exemplaren van de platte schijfhoren worden gedood of verwond. Echter is het niet geheel uit te sluiten dat vanwege de kleine omvang van exemplaren van de platte schijfhoren en door de hoeveelheid watergang dat wordt gedempt, exemplaren van de soort worden gedood of verwond. De platte schijfhoren kan soms in grote getalen op een klein oppervlakte. Daarnaast wordt een deel van het leefgebied van de soort worden aangetast en tijdelijk afnemen. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in 3.5, lid 1 en lid 4 van de Wet natuurbescherming. Door monitoring kan de functionaliteit van het compensatiegebied worden gewaarborgd. Deze monitoring start als het compensatiegebied is opgeleverd en als de exemplaren van platte schijfhoren zijn overgezet naar dit gebied. Er wordt minimaal twee keer in de voortplantingsperiode van de soort gecontroleerd op de aanwezigheid van exemplaren. Indien de resultaten van de monitoring daar aanleiding toe geven, kunnen aanvullende maatregelen worden opgelegd.

Staat van instandhouding van de platte schijfhoren

De platte schijfhoren komt voor in (de omgeving van) het plangebied. De soort komt lokaal voor in bijna alle provincies van Nederland. De grootste populaties zijn bekend uit laagveengebieden en het rivierengebied. Zowel landelijk als Europees gaat de soort achteruit als gevolg van veranderingen in biotoop door onder andere vermessing, vervuiling en niet toereikend beheer, maar ook door verlies van biotoop door ruimtelijke inrichtingen. Een specifieke trend is niet bekend. Voor de platte schijfhoren is het aannemelijk dat deze net als de rugstreeppad, heikikker en grote modderkruiper voorkomt binnen het grotere netwerk van de Alblasserwaard. Het

vernietigen van een gedeelte van het leefgebied heeft een negatief effect op de staat van instandhouding van deze populatie in zijn geheel. Dit effect wordt echter gecompenseerd door voorafgaand voldoende compensatiegebied in te richten voor de soort. Door zoveel mogelijk vegetatie over te zetten naar andere sloten buiten de invloedssfeer van de werkzaamheden, is het aannemelijk dat de platte schijfhoren in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft en de populatie zich weer kan herstellen. De staat van instandhouding van platte schijfhoren komt niet in het geding, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Instandhouding van soorten

Artikel 3.10, lid 1 sub b Wet natuurbescherming

Grote modderkruiper

De grote modderkruiper is in het plangebied aangetroffen. Door middel van eDNA is de grote modderkruiper in vier sloottrajecten aangetroffen binnen het tracé. Er wordt vanuit gegaan dat in alle te dempen watergangen (16.054 m²) voortplantings- en winterhabitat van de soort aanwezig kan zijn.

Door de werkzaamheden kan algeheel leefgebied met vaste voortplantings- of rustplaatsen van de grote modderkruiper worden aangetast waarbij individuen kunnen worden gedood of verstoord. Om negatieve effecten van de werkzaamheden op de soorten tot een minimum te beperken stelt u maatregelen voor zoals beschreven in paragraaf 3.1.5.4 van het bij de aanvullingen van 25 augustus 2022 gevoegde vernieuwde 'Mitigatie- en compensatieplan Groote Haar. A27 Houten-Hooipolder' van 20 december 2021, zoals beschreven in het 'Compensatieplan heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper. Bedrijventerrein de Groote Haar, Gorinchem' van 28 oktober 2016 en zoals beschreven in de aanvullingen van 23 juni 2022.

Voorafgaand aan het dempen van de watergangen met beschermde soorten, wordt een compensatiegebied aangelegd. Het deel van het compensatiegebied dat wordt aangelegd ten behoeve van onderliggende aanvraag is 16.054 m² en betreft het westelijke deel van het compensatiegebied begrenst door de A27 ten westen en de Hoogbloklandseweg ten oosten (zie ook de figuur onder punt 14 van de aanvullingen van 23 juni 2023). Het compensatiegebied dient voorafgaand aan het dempen van de huidige sloten gereed en functioneel te zijn, zodat af te vangen exemplaren hier naar kunnen worden overgezet.

De werkzaamheden tijdens de realisatiefase vinden jaarrond plaats, ook in de kwetsbare periode. Het dempen van de sloten vindt plaats in de minst kwetsbare periode van de soort, namelijk in de maanden september en oktober. De aanwezige watergangen worden verlegd waarbij de nieuwe watergangen eerst worden gegraven, voordat de huidige watergangen worden gedempt. De nieuwe watergangen zullen echter het eerste jaar niet geschikt zijn als leefgebied voor de grote modderkruiper vanwege het ontbreken van vegetatie. De af te vangen exemplaren worden daarom verplaatst naar het dan reeds gerealiseerde compensatiegebied.

Oevervegetatie wordt gemaaid zodat dieren zich kunnen verplaatsen en de sloot wordt gebaggerd waarna bagger op de kant wordt gelegd zodat dit kan worden doorzocht op de aanwezigheid van dieren. Het afvangen en verplaatsen van de grote modderkruiper wordt uitgevoerd door een ter zake kundige, eventueel door te compartimenteren en door peilverlaging. De exemplaren worden verplaatst naar nieuw gegraven watergangen in het aangelegde compensatiegebied. Het dempen gebeurt in één richting.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
18 oktober 2022

Onze referentie
5190026196206

Na de werkzaamheden zijn de nieuwe watergangen op termijn weer geschikt en functioneel voor de soorten als deze meer begroeid zijn geraakt. Het beheer van de nieuwe watergangen blijft gelijk aan het beheer van de huidige watergangen. Er worden geen versnipperende effecten verwacht doordat het watersysteem op gelijke wijze verbonden blijft. De watergangen blijven met elkaar in verbinding staan, waardoor de migratiemogelijkheden van de grote modderkruiper niet afnemen.

Met inachtneming van bovenstaande wordt zoveel mogelijk voorkomen dat exemplaren van de grote modderkruiper worden gedood of verwond. Wel zal een deel van het leefgebied van de soort wordt aangetast en tijdelijk afnemen. Er is dan ook sprake van een overtreding van verbodsbepalingen zoals genoemd in 3.10, lid 1 sub b van de Wet natuurbescherming. Door monitoring kan de functionaliteit van het compensatiegebied worden gewaarborgd. Deze monitoring start als het compensatiegebied is opgeleverd en als de exemplaren van de grote modderkruiper zijn overgezet naar dit gebied. Er wordt minimaal twee keer in de voortplantingsperiode gecontroleerd op de aanwezigheid van exemplaren van de grote modderkruiper. Indien de resultaten van de monitoring daar aanleiding toe geven, kunnen aanvullende maatregelen worden opgelegd.

Staat van instandhouding van de grote modderkruiper

De grote modderkruiper komt voor in (de omgeving van) het plangebied. De landelijke staat van instandhouding wordt beoordeeld als matig ongunstig. Naar verwachting komt de grote modderkruiper in de gehele Alblasserwaard voor. Het onderzoeksgebied en de ingreeplocatie maken onderdeel uit van deze regionale populatie. De duurzame aanwezigheid van de grote modderkruiper is afhankelijk van uitwisseling tussen de ingreeplocatie en de (ruime) omgeving. De individuen op de ingreeplocatie maken daarmee onderdeel uit van een groter netwerk verbonden leefgebied. Onder de snelweg A27 en de Hoogbloklandseweg zijn duikers aanwezig, deze wegen vormen voor de grote modderkruiper dus geen belemmering en er is sprake van een uitwisseling tussen deelpopulaties aan weerszijde van de wegen. Ook andere barrières zijn niet in het gebied aanwezig. De voorgenomen compensatie wordt gerealiseerd binnen dit netwerk. Het is dan ook aannemelijk dat de soort in de omgeving van het plangebied aanwezig blijft. De staat van instandhouding van de grote modderkruiper komt niet in gevaar, mits gewerkt wordt conform de door u voorgestelde maatregelen en volgens de overige in de ontheffing opgelegde voorschriften.

Andere bevredigende oplossing

Nu en in de toekomst is de capaciteit van de A27 tussen Houten en Hooipolder onvoldoende om het verkeer goed af te kunnen wikkelen. De voorziene reistijden voldoen niet aan de streefwaarden uit de Structuurvisie Infrastructuur en Ruimte. De te beperkte capaciteit zorgt voor negatieve effecten ten aanzien van de doorstroming op de A27, de bereikbaarheid van de regio, de verkeersdruk op het onderliggende wegennet en de verkeersveiligheid. Daarom heeft Rijkswaterstaat het voornemen de capaciteit van de A27 tussen aansluiting Houten en knooppunt Hooipolder te vergroten.

In de eerste fase MER is het probleemoplossend vermogen van de alternatieven en het onderling onderscheidend vermogen onderzocht, met als planhorizon 2020. Vervolgens is een versoberd alternatief E gekozen om verder uit te werken. Deze uitwerking heeft plaatsgevonden in twee stappen: zeef 1 en zeef 2.

Deze fasen kennen een meer inhoudelijk-analytisch karakter. De informatie die is verkregen in zeef 2 heeft geleid tot een keuze voor het voorkeursalternatief. Op 18 april 2014 heeft de minister het Voorkeursalternatief voor het tracé van de A27 tussen de aansluiting Houten en knooppunt Hooipolder vastgesteld. Het betreft de E3 variant. Van de drie onderzochte varianten in zeef 2 leidt deze tot de grootste verbetering van de doorstroming op de A27 en heeft deze de hoogste MKBA-score. Het voorkeursalternatief wat is uitgewerkt in het OTB en een bijbehorende Milieueffectrapport scoort het best op zowel verbetering van de doorstroming als een zo hoog mogelijk gewenst MKBA-score. Er zijn daarmee geen alternatieven die uitvoeringen van het project mogelijk maken en tegelijkertijd rechtdoen aan de wens tot een hoge score van het MKBA.

Door de gekozen inrichting, werkwijze en de planning (buiten de kwetsbare periode) wordt schade aan de gewone dwergvleermuis, ruige dwergvleermuis, heikikker, platte schijfhoren, rugstreepdier en grote modderkruiper zoveel mogelijk voorkomen. Hiermee is voldoende aangetoond dat geen andere bevredigende oplossing voorhanden is.

Belang

U heeft ontheffing van verbodsbepalingen aangevraagd op grond van het belang, genoemd in artikel 3.8, lid 5, sub b van de Wet natuurbescherming, 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten'.

Het maatschappelijk belang van de verbreding van de A27 wordt gevormd door dwingende redenen van groot openbaar belang. De A27 Houten – Hooipolder heeft in de huidige situatie en in de toekomst onvoldoende capaciteit om het verkeer af te wikkelen. Dit leidt tot dagelijkse filevorming en negatieve effecten op de bereikbaarheid van de regio. De toenemende verkeersdruk op de A27 heeft ook gevolgen op het onderliggend wegennet en de verkeersveiligheid. De problematische verkeersafwikkeling vormt de belangrijkste aanleiding tot het verbreden van de weg. Het nieuwe bedrijventerrein Groote Haar dient een regionale functie. Het levert een bijdrage aan de werkgelegenheid en de economische groei in de regio.

De nieuwe infrastructuur (op- en afritten op de A27 alsmede de verbindingsweg) die het bedrijventerrein verbindt met de Rijksweg A27, vormen een onlosmakelijk onderdeel van de bredere gebiedsontwikkeling. Zij zijn noodzakelijk om te voorzien in de benodigde ontsluiting van het nieuw te realiseren bedrijventerrein Groote Haar en de leefbaarheid en verkeersveiligheid van het onderliggend wegennet te waarborgen.

Naast deze regionale ontwikkeling worden er voorbereidingen getroffen voor de verbreding van de A27 op basis van het Tracébesluit, wat een nationaal belang heeft. In het Tracébesluit is de aansluiting op de A27, door de nieuwe uit-, op- en afritten, als autonome ontwikkeling opgenomen. In het Tracébesluit is tevens rekening gehouden met de komst van de verbindingsweg en het bedrijventerrein.

Daarnaast zijn de inrichtingsplannen voor zowel de aansluiting als de verbindingsweg in onderling overleg opgesteld. De werkzaamheden met betrekking tot de aansluiting voor het bedrijventerrein als de verbreding van de A27 zelf, raken elkaar zowel ruimtelijk als in de tijd gezien. Vandaar dat Rijkswaterstaat en de gemeente Gorinchem een tweetal bestuurlijke overeenkomsten hebben gesloten met betrekking tot de samenloop van de projecten. De aansluiting dient het belang voor een goede, verkeersveilige ontsluiting hetgeen dus zowel een positief effect heeft op de doorstroming op het hoofdwegennet als op de leefbaarheid in de directe omgeving.

Gelet op het voorgaande ben ik van oordeel dat het belang 'de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten' voldoende is om de negatieve effecten op de gewone dwergvleermuis, heikikker, platte schijfhoren, rugstreeppad, ruige dwergvleermuis en grote modderkruiper die als gevolg van de uitvoering van het project zullen optreden, te rechtvaardigen.

Rijksdienst voor
Ondernemend Nederland

Datum
18 oktober 2022

Onze referentie
5190026196206

3.1.4.3 Andere soorten

Voor soorten ten aanzien van Andere soorten verbiedt de wet:

- het opzettelijk doden of vangen (art. 3.10 lid 1);
- het opzettelijk beschadigen of vernielen van vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen (art. 3.10 lid 1);
- het opzettelijk plukken en verzamelen, afsnijden, onwortelen of vernielen (art. 3.10 lid 1).

Op basis van de eerder beschreven effecten is, zonder het treffen van mitigerende- en compenserende maatregelen, sprake van overtreding van artikel 3.10 lid 1 onder a en b, het opzettelijk doden of te vangen en vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of vernielen. In Tabel 14 is een overzicht opgenomen.

Tabel 14: Mogelijke overtredingen van de verbodsbepalingen voor grote modderkruiper. Eventuele mitigerende en compenserende maatregelen zijn hier nog niet in meegenomen.

Soort	a: opzettelijk te doden of te vangen	b: vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen opzettelijk te beschadigen of te vernielen	c: opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te onwortelen of te vernielen
Grote modderkruiper	Realisatiefase	Realisatiefase	N.v.t.

3.1.5 Mitigerende maatregelen

3.1.5.1 Vogels met jaarrond beschermde nesten

In de voorbereidingsfase en realisatiefase worden mitigerende maatregelen getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen of te beperken. Voor buizerd (5.4 en 5.23) en roek (4.6) geldt dat verstoring die kan leiden tot het verlaten van de nestlocatie de volgende maatregelen gelden om dit te voorkomen:

- Werkzaamheden buiten het broedseizoen van de buizerd en roek uitvoeren, of;
- Bij werken gedurende het broedseizoen, werkzaamheden starten buiten het broedseizoen en effecten als gevolg van licht te voorkomen door niet te werken met lampen of met een door een ecooloog goedgekeurd lichtplan waar gebruik van lampen met gerichte straling is vastgelegd.

Het treffen van mitigerende maatregelen voor vogels met jaarrond beschermde nesten heeft tot gevolg dat overtredingen van verbodsbepalingen van artikel 3.1 lid 1 en lid 2 het kwetsbare seizoen (broedseizoen) wordt voorkomen.

3.1.5.2 Vogels zonder jaarrond beschermde nesten

In de voorbereidingsfase en realisatiefase worden mitigerende maatregelen getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen of te beperken. Voor vogels zonder jaarrond beschermde nesten geldt dat:

- De realisatiefase gestart dient te worden buiten het broedseizoen;
- Indien de realisatiefase toch start gedurende het broedseizoen, dient een ecooloog te bepalen of de start van de werkzaamheden gaat leiden tot het verstoren van broedende vogels zonder jaarrond beschermd nest. Indien dat het geval is, dienen de werkzaamheden uitgesteld of aangepast te worden;
- Bij werken gedurende het broedseizoen effecten als gevolg licht te voorkomen door niet te werken met lampen of met een door een ecooloog goedgekeurd lichtplan waar gebruik van lampen met gerichte straling is vastgelegd.

Het treffen van mitigerende maatregelen voor vogels zonder jaarrond beschermd nest heeft tot gevolg dat overtredingen van verbodsbepalingen worden voorkomen.

3.1.5.3 Vleermuizen

In het plangebied bevindt zich een essentiële vliegroute, ter plaatse van de Groeneweg. Deze wordt tijdens de realisatiefase tijdelijk onderbroken gedurende de periode dat het oude viaduct is weggehaald tot dat het nieuw viaduct is geplaatst. Om negatieve effecten op vleermuizen te voorkomen worden de volgende mitigerende maatregelen genomen:

- Werk met een door een deskundig ecooloog goedgekeurd lichtplan waar gebruik van lampen met gerichte armaturen is vastgelegd;
 - In de winter van 2022 – 2023 (november-maart) wordt de vliegroute onderbroken door de uitvoering van de bomenkap. Daarom wordt in het najaar van 2022 een tijdelijke vliegroute aangebracht door Rijkswaterstaat. Verdere uitvoering van de werkzaamheden rondom de brug zijn de verantwoordelijkheid voor de aannemer, waarbij de aannemer wel de functionaliteit moet garanderen in de actieve periode van vleermuizen. Op dit moment is echter niet duidelijk wat de detailplanning en methoden zijn voor deze locatie.

De uitgangspunten die daarom gelden zijn:

- Het betreft een open landschap waarbij nu via de bomenrij en brug de A27 wordt gepasseerd en er in de directe omgeving geen alternatieven zijn;
- Geleiding is hierbij van groot belang, waarbij het opschuiven van de vliegroute door middel van een alternatieve vliegroute niet als problematisch wordt gezien, mits er weer aansluiting is op de bestaande en te behouden bomenrijen. Daarmee is het ook mogelijk om buiten het actieve seizoen van de vleermuizen de alternatieve vliegroute te verplaatsen / verschuiven, mits deze blijft aansluiten op de bestaande en te behouden bomenrijen. Dit biedt de aannemer meer ruimte in de planning en methoden;
- Voor de alternatieve vliegroute worden op basis van het Kennisdocument BIJ12 Gewone dwergvleermuis de volgende eisen gesteld aan de vliegroute:
 - Volg dezelfde landschapslijn (aansluiting op de bestaande en te behouden bomenrijen) als de huidige vliegroute;
De alternatieve route wordt in het najaar (uiterlijk september 2022) gerealiseerd waardoor nog minimaal twee maanden gewinning op kan treden;
 - De alternatieve vliegroute kan gemaakt worden door het plaatsen van palen van 20 cm doorsnee die minimaal 3 meter boven maaiveld uitsteken en op een afstand van 40 centimeter van elkaar geplaatst worden
 - OF; schermen van minimaal 2 meter hoog op palen van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte minimaal 3 meter), welke bedekt zijn met scherm of doek met een maximale maaswijdte van 1,5 cm of natuurlijke producten zoals rietstengel of wilgentenen.
- De alternatieve vliegroute wordt gemonitord gedurende het actieve vliegseizoen van vleermuizen (april tot en met oktober) aan de hand van de werkwijze in het Vleermuisprotocol 2021. Na een jaar wordt het functioneren geëvalueerd en wordt de alternatieve vliegroute, wanneer noodzakelijk, aangepast om beter te functioneren.

Het treffen van de mitigerende maatregelen voor vleermuizen heeft tot gevolg dat overtreding op verbodsbepaling artikel 3.5 lid 2 voorkomen wordt.

3.1.5.4 Vissen

In de realisatiefase worden mitigerende maatregelen getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen of te beperken. Samengevat zijn dit de volgende maatregelen:

Voordat de werkzaamheden beginnen zal er eenmalig natuurvrij worden gemaakt. Eenmalig dempen heeft geen trillingen-, licht en geluidseffect op de soort. Voor het dempen worden individuen gevangen en verplaatst. Het natuurvrij maken zal onder ecologische begeleiding gebeuren, waarbij de sloten worden uitgebaggerd, de bagger gecheckt wordt op individuen en er uiteindelijk een controle van de sloot zal plaatsvinden. Natuurvrij maken vindt plaats tijdens de minst kwetsbare periode, te weten de maanden september en oktober. Tijdens natuurvrij maken wordt gewerkt volgens onderstaande stappen:

- Maaien van oevervegetatie zodat de dieren zich verplaatsen;

- Sloten uitbaggeren en de bagger op de kant uitzoeken;
- Wegvangen van grote modderkruipers door ter zake kundige, eventueel door te compartimenteren en peilverlaging. De weggevangen dieren worden direct overgezet in het te zijner tijd aangelegde compensatiegebied met de randvoorwaarde dat het compensatiegebied al geschikt leefgebied vormt;
- In één richting dempen;
- De periode van dempen is afhankelijk van de functie van de sloot;
 - Ondiepe sloten (diepte < 40cm), die voortplantingshabitat vormen, dempen tussen september en maart;
 - Diepere watergangen (diepte > 40 cm, winterhabitat) dempen in de periode april tot en met oktober.

Het compensatiegebied van de grote modderkruiper wordt gemonitord op functionaliteit voor alternatieve voortplantings- en rustplaatsen van de grote modderkruiper. Hier wordt mee gestart als het compensatiegebied is opgeleverd (nog vast te stellen) en als de exemplaren zijn overgezet naar dit gebied. Het gebied wordt minimaal twee keer in de periode maart tot en met juni gecontroleerd op de aanwezigheid van grote modderkruiper. De resultaten worden jaarlijks, te beginnen in (nog vast te stellen jaartal), uiterlijk in december naar het bevoegd gezag gestuurd.

Het treffen van mitigerende maatregelen voor de grote modderkruiper heeft tot gevolg dat overtreding van verbodsbepaling artikel 3.10 lid 1a voorkomen wordt (het opzettelijk doden wordt voorkomen). Het verbod op het vernielen van voortplantingsplaatsen en/of (winter)rustplaatsen (artikel 3.10 lid 1b) kan niet voorkomen worden, er vindt immers demping van sloten plaats.

3.1.5.5 Amfibieën

In de realisatiefase worden mitigerende maatregelen getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen of te beperken. Samengevat zijn dit de volgende maatregelen:

Voordat de werkzaamheden beginnen zal er eenmalig natuurvrij worden gemaakt. Eenmalig dempen heeft geen trillingen-, licht en geluidseffect op de soort. Voor het dempen worden individuen gevangen en verplaatst. Het natuurvrij maken zal onder ecologische begeleiding gebeuren. Natuurvrij maken vindt plaats tijdens de minst kwetsbare periode, te weten augustus en september of met scherm afgezette gebieden worden in het actieve seizoen afgevangen. Tijdens natuurvrij maken wordt gewerkt volgens onderstaande stappen zoals ook beschreven in de Kennisdocumenten Heikikker en Rugstreeppad:

- Deze werkzaamheden worden door deskundig ecooloog begeleidt (plaatsen schermen en vallen) danwel uitgevoerd (wegvangen en verplaatsen).
- Plaatsen van schermen om individuen te weren of gebieden af te vangen om individuen te vangen en te verplaatsen in de periode augustus t/m september;
 - Deze schermen dienen gemaakt te zijn van stevig plastic of worteldoek en dienen 50 centimeter hoog en minimaal 10 centimeter ingegraven te zijn. De totale omvang en de specifieke plaatsing van vangemmers dient door de aannemer vastgesteld te worden.
 - De schermen worden door de aannemer regelmatig gecontroleerd op kieren en overhangende vegetatie.
 - Aan de binnenkant van de schermen worden emmers ingegraven welke dagelijks geleegd worden.
 - De gevangen heikikkers en rugstreeppadden worden direct overgezet in het te zijner tijd aangelegde compensatiegebied met de randvoorwaarde dat het compensatiegebied al geschikt leefgebied vormt.
- Maaien van oevervegetatie zodat de dieren zich verplaatsen;
- Machines moeten zoveel mogelijk gebruik gemaakt worden van vaste rijroutes en de bestaande infrastructuur van wegen en paden, zodat het aanrijdrisico minimaal is, afhankelijk van het risico op aanrijdingen kunnen rijroutes worden afgezet met schermen;
- Voorafgaand aan de dempingswerkzaamheden zal de deskundige ecooloog bepalen of de watergang opgestuwd moet worden, of dat de watergang geïsoleerd, leeggepompt en afgevist moet worden;
- De watergangen die gedempt gaan worden moeten voorafgaand aan het dempen geïsoleerd worden middels afdammen. Van de geïsoleerde watergangen wordt het waterpeil met een visvriendelijke pomp omlaag gebracht. De watergang wordt systematisch leeggevist door een deskundig ecooloog op het gebied van heikikkers en rugstreeppadden. Het waterniveau wordt naar beneden gebracht zodat aanwezige exemplaren kunnen worden gevangen met schepnetten of worden opgeraapt. Dit dient te gebeuren in minimaal drie rondes in de periode augustus t/m september.
- De gevangen heikikkers en rugstreeppadden worden direct overgezet in geschikt leefgebied in het compensatiegebied;
- In één richting dempen;
- Materieel en kleding wordt van tevoren en achteraf grondig ontsmet

- Het compensatiegebied van de heikikker en rugstreeppad wordt gemonitord op functionaliteit voor alternatieve voortplantings- en rustplaatsen van de heikikker en rugstreeppad. Hier wordt mee gestart als het compensatiegebied is opgeleverd (nog vast te stellen) en als de exemplaren van de voorgenoemde soorten zijn overgezet naar dit gebied. Het gebied wordt minimaal twee keer in de voortplantingsperiode van de soorten (april tot en met juli) gecontroleerd op de aanwezigheid van de heikikker en rugstreeppad. De resultaten worden jaarlijks, te beginnen in (nog vast te stellen jaartal), uiterlijk in december naar het bevoegd gezag gestuurd.

Het treffen van mitigerende maatregelen voor de heikikker en rugstreeppad heeft tot gevolg dat overtredingen van verbodsbepalingen op opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het opzettelijk vernielen van eieren (artikel 3.5 lid 1, 2 en 3) voorkomen worden. Het verbod op het vernielen van voortplantingsplaatsen en/of (winter)rustplaatsen (artikel 3.5 lid 4) kan niet voorkomen worden, er vindt immers demping van sloten en aantasting van landhabitat plaats.

3.1.5.6 Ongewervelden

In de realisatiefase worden mitigerende maatregelen getroffen om overtreding van de verbodsbepalingen te voorkomen of te beperken. Samengevat zijn dit de volgende maatregelen:

Voordat de werkzaamheden beginnen zal er eenmalig natuurvrij worden gemaakt. Eenmalig dempen heeft geen trillingen-, licht en geluidseffect op de soort. Omdat de platte schijfhoren een dermate weinig mobiele soort is, wordt voorgesteld om:

- Minimaal 50% van de aanwezige vegetatie in de watergangen waar platte schijfhoren voorkomt, te verplaatsen naar omliggende watergangen en mogelijk nieuwe watergangen.
- Het compensatiegebied van de platte schijfhoren wordt gemonitord op functionaliteit voor alternatieve voortplantings- en rustplaatsen van deze soort. Hier wordt mee gestart als het compensatiegebied is opgeleverd (nog vast te stellen) en als de exemplaren zijn overgezet naar dit gebied. Het gebied wordt minimaal twee keer in de periode juni-juli gecontroleerd op de aanwezigheid van de platte schijfhoren. De resultaten worden jaarlijks, te beginnen in (nog vast te stellen jaartal), uiterlijk in december naar het bevoegd gezag gestuurd.
-

Het treffen van mitigerende maatregelen voor de platte schijfhoren heeft tot gevolg dat zoveel mogelijk individuen worden gespaard en overtredingen van verbodsbepalingen op opzettelijk doden, opzettelijk verstoren en het opzettelijk vernielen van eieren (artikel 3.5 lid 1, 2 en 3) voorkomen worden. Het verbod op het vernielen van voortplantingsplaatsen en/of (winter)rustplaatsen (artikel 3.5 lid 4) kan niet voorkomen worden, er vindt immers demping van sloten en aantasting van landhabitat plaats.

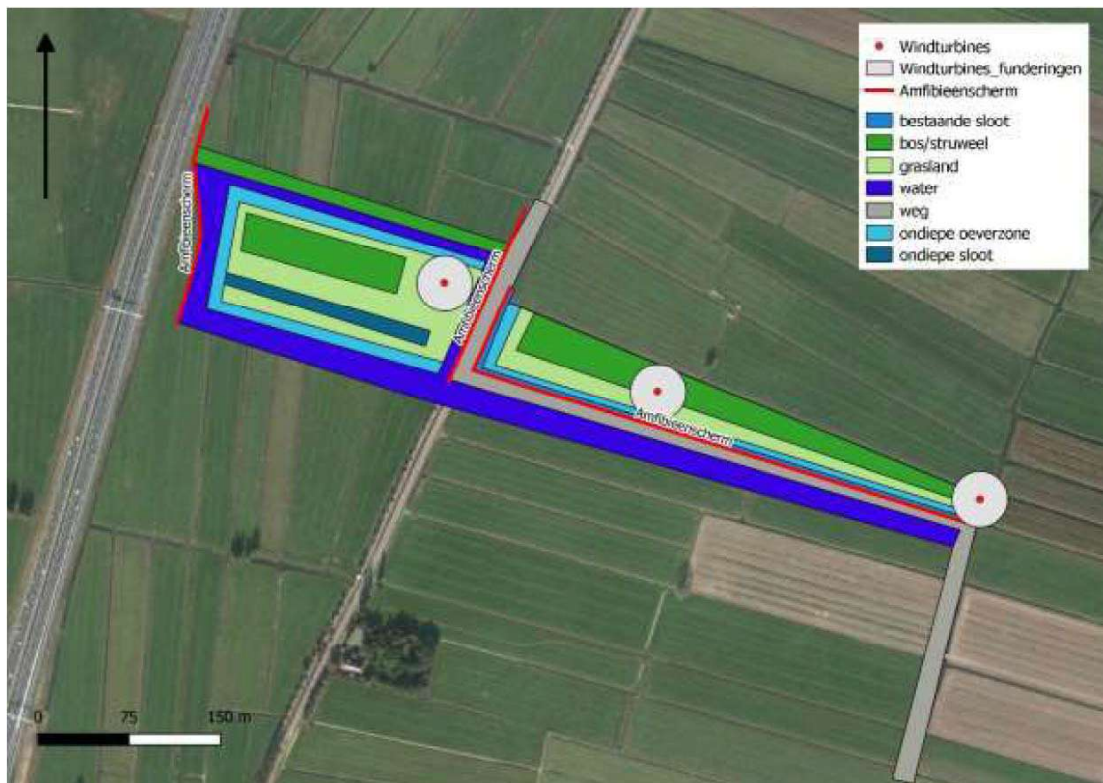
3.1.6 Compenserende maatregelen

Voor vissen, amfibieën en ongewervelden gaat permanent leefgebied verloren, waarvoor compenserende maatregelen worden getroffen. Voor vogels met jaarrond beschermd nest en vleermuizen zijn geen compenserende maatregelen voorzien.

3.1.6.1 Vissen, amfibieën en ongewervelden

Voor de grote modderkruiper, rugstreeppad, heikikker en platte schijfhoren geldt dat deze voorkomen in de slootssystemen rondom de Groote Haar. Afhankelijk van de soort zijn specifieke onderdelen in de watergangen meer of minder van belang. Zo leven de grote modderkruiper en platte schijfhoren permanent in het water, waarbij ze voor voortplanting afhankelijk zijn van ondiepere en vegetatierijkere delen, maar de grote modderkruiper voor de winter ook diepere delen nodig heeft. De rugstreeppad en heikikker gebruiken dezelfde ondiepe vegetatierijke delen alleen in het voorjaar voor voortplanting. Op basis van de verwachte leefgebieden (Arcadis, 2021) blijkt dat 16.054 m² aan watergang wordt gedempt waar één of meerdere soorten voorkomen. Omdat deze soorten voorkomen in hetzelfde biotoop, watergang met ondiepe zone, wordt deze compensatie opgave voor de vier soorten samengenomen. Als gevolg van de te dempen watergangen dient dus minimaal 16.054 m² aan watergang met ondiepe oeverzone gerealiseerd te worden.

Voor de realisatie van het compensatiegebied voor grote modderkruiper, rugstreeppad, heikikker en platte schijfhoren wordt samengewerkt met de gemeente Gorinchem. De gemeente Gorinchem gaat in 2022 een herziene ontheffing aanvragen bij de omgevingsdienst Haaglanden voor de realisatie van het bedrijventerrein. De gemeente Gorinchem heeft in 2016 reeds een plan laten maken voor de realisatie van een compensatiegebied voor heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper (Figuur 13), wat aansluit op de verspreiding van deze soorten in de omgeving.

Figuur 13: Inrichtingsschets compensatiegebied (bron: ATKb, 2016)

In het compensatiegebied worden de volgende biotopen en oppervlaktes gerealiseerd:

- Watergang met ondiepe oeverzone 30.993 m²
- Ondiepe sloot 5.588 m²
- Ondiepe oeverzone 7.495 m²
- Grasland 48.546 m²
- Bos/struweel 32.713 m²

Gezien de opgaven van 16.054 m² voor de werkzaamheden van Rijkswaterstaat, neemt Rijkswaterstaat alleen de realisatie van 16.054 m² watergang met ondiepe oeverzone voor haar rekening.

Rijkswaterstaat en de gemeente Gorinchem zijn voornemens in 2023 te starten met de realisatie van het compensatiegebied.

Voor meer details over de inrichting, beheer en functionaliteit in relatie tot de ontwikkelingsperiode wordt verwezen naar hoofdstuk 4.5, 4.6 en 4.7 van Compensatieplan heikikker, rugstreeppad en grote modderkruiper, Bedrijventerrein de Groote Haar, Gorinchem, welke als bijlage wordt meegestuurd.

3.1.7 Staat van instandhouding

3.1.7.1 Vleermuizen

Gewone dwergvleermuis

De gewone dwergvleermuis komt in Nederland algemeen voor en is een wijdverspreide soort die in heel Nederland wordt waargenomen (BIJ12, 2017c). Er zijn geen trends beschikbaar, maar de lokale staat van

Retouradres: Rijkswaterstaat | Postbus 2232 | 3500 GE Utrecht

RWS BEDRIJFSVERTROUWELIJK
Rijksdienst voor Ondernemend Nederland
Team Vergunningen Natuur - [REDACTED]
Postbus 40225
8004 DE Zwolle
Nederland

Rijkswaterstaat Zuid-
Nederland
Projectteam A27 Houten-
Hooipolder

Zuidwal 58
5211 JK 's-Hertogenbosch
Postbus 2232
3500 GE Utrecht
T 088 7974880
F 088 7974881
secretariaat27HH@RWS.nl
www.rijkswaterstaat.nl

Contactpersoon
mr. Katy Rosmulder
projectjurist

T 06 29 51 71 04
katy.rosmulder@rws.nl

Datum 23 juni 2022
Onderwerp Aanvullingen Ruimtelijke Ingrepen.

Uw kenmerk
5190024922906.

Geachte [REDACTED],

Op 3 mei jongstleden ontving ik uw verzoek om aanvulling naar aanleiding van mijn aanvraag voor een ontheffing voor het project 'A27 Houten – Hooipolder', aansluiting Groote Haar met aanvraagnummer 5190026196206. Hieronder reageer ik op de door u gestelde vragen.

- 1) Bij het antwoord op onze vragen ontvangen wij de in dat geval relevante natuurwaarden onderzoeken, dan wel een beschrijving van de gebruikte onderzoeksmethoden.

Hieronder hebben wij alle vragen beantwoord. We hebben hierbij één aanvullend onderzoek toegevoegd.

- 2) De roekenkolonie bij het huidige tankstation is al verwijderd door de bomenkap in de winter van 2018 - 2019. Is hiervoor eerder een ontheffing verleend?

Nee, hiervoor is eerder geen ontheffing voor verleend. Deze is namelijk niet aangevraagd door Rijkswaterstaat.

Ecologisch werkprotocol

Rijkswaterstaat heeft op verzorgingsplaats Scheiwijk (langs de A27 ter hoogte van Hoogblokland) populieren die einde levensduur waren en tot gevaarlijke situaties konden leiden, laten rooien.

Op 5 april 2018 is daarvoor door Habitus natuur & landschap vastgesteld dat de te kappen populieren 33 nesten van de roek bevatten. Na overleg is toen een werkwijze overeengekomen waarbij volgens de gedragscode van Rijkswaterstaat (versie 19 juli 2010) wordt gewerkt. Er is vervolgens een ecologisch werkprotocol opgesteld, dat goedgekeurd is door Rijkswaterstaat (MOUR2018-3-RAP1).

Echter, uit een later bezoek van Habitus natuur & landschap op 4 oktober 2018 bleek dat er nog maar 3 nesten van roeken aanwezig waren in de te kappen populieren. De oorzaak van deze grote afname in het aantal nesten is onbekend. Aangezien de situatie dermate veranderd was, is besloten om het eerdere

ecologische werkprotocol aan te passen. Dit aangepaste, ecologisch werkprotocol werd opgesteld om conform de gedragscode van Rijkswaterstaat te werken, waardoor schade aan de soort en overtreding van de Wet natuurbescherming werd voorkomen.

Nestlocaties

Er kan aangenomen worden dat de te kappen bomen enkel fungeerden als nestplaats van de roeken. Deze te kappen bomen waren van beperkt belang aangezien er voldoende alternatieve nestplaatsen in de omgeving aanwezig zijn.

Uitgangspunt van Rijkswaterstaat bij dit werk was wel om in de toekomst meer nestgelegenheid voor de roeken te creëren. Hierdoor zal de kwaliteit van het leefgebied toenemen. Deze kwaliteit bestaat uit het aanbod aan nestplaatsen en foerageergebied.

Door het verplaatsen van de bestaande nesten naar een nieuwe locatie kan aangenomen worden dat het aantal nesten binnen de populatie evenveel blijft. Daarnaast gaat het hier om een sub kolonie van zeer beperkte grootte (3 nesten) binnen de metapopulatie.

Het verplaatsen van de nesten en de kapwerkzaamheden werd uitgevoerd vóór eind januari 2019 onder begeleiding van een ecologisch deskundige en na goedkeuring van het ecologisch werkprotocol.

Kap en compensatie bomen

De kapwerkzaamheden zijn gebeurd buiten de voortplantingsperiode van de roek, welke loopt van februari tot en met juli. Het verplaatsen van nesten is uitgevoerd in december.

Direct na de kap van de bomen werd er nieuwe beplanting aangebracht op de locatie van de gekapte bomen. De beplantingen die werden aangebracht bestond uit verschillende boomsoorten van de grootste maat zodat de bomen snel op grote hoogte zijn en dienst kunnen doen als nestplaats.

De diversiteit aan boomsoorten waarin zich roekenkolonies bevinden is zeer groot. De aanwezigheid van stevige takvorken op een minimale hoogte van enkele meters boven het maaiveld is leidend geweest bij de keuze voor de boomsoort (BIJ12, 2017). Omdat de te kappen bomen populieren zijn, is ongeveer 1/3 deel van de terug te planten bomen populieren. Deze soort groeit snel en kan dus snel dienstdoen als nestplaats. Het overige 2/3 deel van de terug te planten bomen zijn andere soorten waaronder o.a. eiken, wilgen en zwarte elzen. Hierbij is gekozen voor een gemengd assortiment ten behoeve van klimaatbestendigheid en tegen ziektes. De hoeveelheid aan te planten bomen op locatie is gelijk aan de hoeveelheid gekapte bomen.

Conclusie uit het ecologisch werkprotocol

De werkzaamheden en bijbehorende ecologische begeleiding zijn succesvol uitgevoerd. Hierdoor is een mogelijke roekenkolonie behouden gebleven of een nieuwe nestlocatie gerealiseerd. In de bijlage heb ik het ecologisch eindrapport van de locatie Scheiwijk toegevoegd.

- 3) In het mitigatie-compensatieplan is onder paragraaf 3.1.5.1, derde bullet, opgenomen dat indien nodig, nesten mogen worden verwijderd. Dit is echter niet toegestaan zonder ontheffing. Aangezien er geen ontheffing voor de buizerd en roek wordt aangevraagd, dient deze maatregel te worden verwijderd uit het mitigatie- compensatieplan om verwarring te voorkomen. In de ontheffing zal worden verwezen naar de door de aanvrager zelf aangegeven maatregelen, en deze paragraaf kan verwarring zorgen voor de aannemer die met het mitigatie- / compensatieplan en de ontheffing aan de slag gaat. Om te voorkomen dat de nesten toch worden weggehaald zonder ontheffing dient deze paragraaf te worden verwijderd, dan wel te worden aangepast zodat duidelijk is dat deze handeling alleen is toegestaan nadat aanvullend ontheffing is aangevraagd voor de desbetreffende soort(en). Ook in het geval dat de werkzaamheden dusdanig verstorend zijn, zodat de nesten worden verlaten en tijdelijk ongeschikt worden, dient aanvullend ontheffing te worden aangevraagd.

De tekst onder de derde bullet kan als verwijderd worden beschouwd.

- 4) Een beter alternatief is het alles uitvoeren buiten de kwetsbare broedperiode voor één buizerd nest en de roekenkolonie, vanwege de afstand tot de werkzaamheden en mogelijke verstoring tijdens het broedseizoen. Voor vleermuizen is dat buiten de actieve periode. Want waarom is 's nachts werken én in het broedseizoen/ actieve periode op die locaties noodzakelijk? Is een alternatieve planning beoordeeld?

Het gaat hier om een meerjarig infrastructureel werk inclusief werkzaamheden aan verschillende kunstwerken. Hierbij wordt gestart met bouwrijp maken van het terrein, dan het slopen van kunstwerken, nieuwbouw van kunstwerken, inrichting en uiteindelijk gebruik. Ook moet de doorstroom van verkeer geborgd blijven, waardoor veel werkzaamheden gefaseerd uitgevoerd moeten worden. Dit maakt dat de werkzaamheden per locatie wel tot zeven jaar kunnen duren. Nog meer faseren leidt ook weer tot een nog langere duur van werkzaamheden, hetgeen onwenselijk is. In een gunstig geval zou het wellicht mogelijk zijn om één jaar door middel van faseren een vaste rust- en verblijfplaats te ontzien, maar vervolgens wordt deze plek in de jaren daarna toch weer verstoord dan wel vernietigd, waardoor deze fasering in verhouding weinig winst oplevert. Meer winst valt dan te halen in tijdige en effectieve mitigatie en compensatie, zoals nu voorgesteld.

- 5) Paragrafen 3.1.5.3 en 3.1.8 spreken elkaar tegen; in par. 3.1.5.3 is de conclusie dat het treffen van mitigerende maatregelen er voor zorgt dat overtreding van artikel 3.5. lid 2 en 4 worden voorkomen, maar in par. 3.1.8 is dat ontheffing voor artikel 3.5, lid 4 noodzakelijk is. Kunt u dit verduidelijken?

Overtreding van lid 2 van artikel 3.5 wordt voorkomen door de voorgestelde maatregelen. Lid 4 van artikel 3.5 kan echter niet worden voorkomen door maatregelen. In paragraaf 3.1.5.3 is 'en 4' abusievelijk opgenomen. Enkel voor Lid 4 van artikel 3.5 is dus ontheffing noodzakelijk, zoals vermeld staat in paragraaf 3.1.8.

- 6) In par. 3.1.5.3 zijn de maatregelen voor vleermuizen beschreven. Deze zijn op dit moment niet voldoende concreet. Aangegeven wordt dat voor vleermuizen een alternatieve vliegroute moet worden gerealiseerd indien werkzaamheden in het actieve seizoen plaatsvinden. Door de kap van bomen (in 2022-2023) zal de vliegroute worden onderbroken, dus er zullen met zekerheid maatregelen moeten worden genomen in de vorm van schermen dan wel aanplant van bomen die direct als vliegroute kunnen worden gebruikt. U dient nader uit te werken. Denk hier ook aan de hoogte van de te plaatsen schermen, de locatie van de schermen, hoe wordt de functionaliteit gewaarborgd (controles), in welke periode worden de schermen geplaatst (is er sprake van een gewenningstijd?). Monitoring van alternatieve vliegroutes is gewenst, hiertoe dient u een monitoringsplan op te nemen.

In de winter van 2022 - 2023 wordt de vliegroute onderbroken door de uitvoering van de bomenkap. Daarom wordt in het najaar van 2022 een tijdelijke vliegroute aangebracht door Rijkswaterstaat. Verdere uitvoering van de werkzaamheden rondom de brug zijn de verantwoordelijkheid voor de aannemer, waarbij de aannemer wel de functionaliteit moet garanderen in de actieve periode van vleermuizen. Op dit moment is echter niet duidelijk wat de detailplanning en methoden zijn voor deze locatie. De uitgangspunten die daarom gelden zijn:

- *Het betreft een open landschap waarbij nu via de bomenrij en brug de A27 wordt gepasseerd en er in de directe omgeving geen alternatieven zijn;*
- *Geleiding is hierbij van groot belang, waarbij het opschuiven van de vliegroute door middel van een alternatieve vliegroute niet als problematisch wordt gezien, mits er weer aansluiting is op de bestaande en te behouden bomenrijen. Daarmee is het ook mogelijk om buiten het actieve seizoen van de vleermuizen de alternatieve vliegroute te verplaatsen / verschuiven, mits deze blijft aansluiten op de bestaande en te behouden bomenrijen. Dit biedt de aannemer meer ruimte in de planning en methoden;*

Voor de alternatieve vliegroute worden op basis van het Kennisdocument BIJ12 Gewone dwergvleermuis de volgende eisen gesteld aan de vliegroute:

- *Volg dezelfde landschapslijn (aansluiting op de bestaande en te behouden bomenrijen) als de huidige vliegroute;*
- *De alternatieve route wordt in het najaar (uiterlijk september 2022) gerealiseerd waardoor nog minimaal twee maanden gewenning op kan treden;*
- *De alternatieve vliegroute kan gemaakt worden door het plaatsen van palen van 20 cm doorsnee die minimaal 3 meter boven maaiveld uitsteken en op een afstand van 40 centimeter van elkaar geplaatst worden*
- ***OF**; schermen van minimaal 2 meter hoog op palen van minimaal 1,5 meter hoog (totale hoogte minimaal 3 meter), welke bedekt zijn met scherm of doek met een maximale maaswijdte van 1,5 cm of natuurlijke producten zoals rietstengel of wilgentenen.*

- 7) Wanneer wordt de hop-over gerealiseerd en op welke locatie? Wat zijn de specificaties/eisen van de te realiseren hop-over?

Zie beantwoording op de voorgaande vraag.

- 8) In par. 3.1.5.3 wordt aangegeven dat de vliegroute in de periode november tot en met mei mag worden onderbroken. Deze genoemde periode heeft echter overlap met het actieve seizoen van vleermuizen. U dient deze periode dan ook aan te passen naar 'november tot en met maart'.

De vliegroute mag inderdaad alleen onderbroken worden buiten het actieve seizoen, dat wil zeggen tussen november en maart. Dit betekent dat er een maximale aanlegduur mogelijk is van 5 maanden.

- 9) In par. 3.1.5.5 worden de maatregelen ten aanzien van de heikikker en rugstreeppad beschreven. Deze zijn op dit moment niet voldoende uitgewerkt. U dient duidelijk aan te geven waar en wanneer de schermen worden geplaatst, wat de specificaties van deze schermen zijn, hoe de functionaliteit van de schermen wordt gewaarborgd (controles), hoe de exemplaren van de beschermde soorten worden weggevangen (door wie, het aantal controles, methoden, welke periode, welke weersomstandigheden). Waar worden de exemplaren naar overgezet (compensatiegebied of andere plaatsen?).

De Opdrachtnemer is verantwoordelijk voor de praktische uitvoering van de maatregelen en daarmee ook de details van de werkmethode.

Daarvoor is als contracteis opgenomen dat de Opdrachtnemer een ecooloog in de projectorganisatie dient op te nemen. Daarmee wordt geborgd dat een ter zake kundig persoon de werkzaamheden begeleid. Afhankelijk van onder andere de werklocaties en werkwegen worden werkplannen gemaakt. In deze plannen worden ook de locaties van te plaatsen schermen opgenomen. Het nu uitwerken van schermlocaties kan latere ideeën en plannen van de aannemer beperken. Globaal kan wel aangegeven worden dat de schermen binnen de TB-grens komen te staan en altijd een afscheiding zijn tussen de gebieden waar gewerkt gaat worden en waar soorten 'veilig' zijn. Mogelijk dat hier ook compartimenten in gemaakt worden zodat deze gefaseerd afgevangen gaan worden et cetera. Geëist wordt dat de Opdrachtnemer het uitrasteren en vervolg natuurvrij maken inclusief afvangen uitvoert in de minst kwetsbare periodes (conform ontheffing Wnb).

Indien hiervan afgeweken wordt en er mogelijk overtreding van een verbodsbepaling aan de orde is, dient de Opdrachtnemer hier alsnog een (aanvullende) ontheffing Wnb voor aan te vragen. De Opdrachtnemer zal deze werkzaamheden vastleggen in een ecologisch werkprotocol welke voor uitvoering goedgekeurd dient te worden door RWS. Deze stap zorgt voor een extra controle op uitvoer van alle werkzaamheden / maatregelen die opgelegd worden vanuit de ontheffing.

Het is dus nu niet mogelijk om details te verstrekken hoe de werkzaamheden uitgevoerd gaan worden maar er zijn in het proces voldoende stappen opgenomen om correcte uitvoering van de werkzaamheden te borgen.

- 10) Wordt er gebruik gemaakt van rijplaten (al dan niet met een onderlaag van doek en/of snippers?). Dit in verband met de aantrekkende werking van deze onderlaag en de mogelijkheid dat amfibieën onder de rijplaten gaan zitten. Hier dient rekening mee te worden gehouden bij het verwijderen van de rijplaten (niet in de winterperiode).

Het is zeer aannemelijk dat de aannemer gebruik gaat maken van rijplaten om delen van het werk bereikbaar te maken en te houden. Op locaties waar beschermde amfibieën voorkomen zullen deze werklocaties en werkwegen door middel van schermen afgerasterd worden en wordt het betreden van werklocaties en werkwegen door beschermde soorten voorkomen. Daar waar deze maatregelen niet worden getroffen, wordt er rekening gehouden met de algemene soorten vanuit de zorgplicht.

- 11) Bij het dempen van de sloten worden exemplaren van de heikikker, rugstreeppad, platte schijfhoren en grote modderkruiper over gezet. Waar naar toe? Is dat in sloten die niet worden aangetast of naar het compensatiegebied? Er worden veel sloten gedempt in het projectgebied; blijft er voldoende alternatief leefgebied / sloten aanwezig om de af te vangen exemplaren van de soorten naar uit te zetten? Hoe zit het met bezettingsgraad en concurrentie?

Het prioritair gebied Groote Haar ligt in het grotere geheel van de Alblasserwaard, waar de aanwezige soorten veelvuldig voorkomen. Ten opzichte van het gehele gebied gaat er een procentueel verwaarloosbaar oppervlakte water verloren waardoor effecten op de populatie uitgesloten zijn als gevolg van bezettingsgraad en concurrentie. Op kleinere schaal kan dit wel effecten hebben op individuen van de soorten. Daarom wordt een compensatiegebied aangelegd wat een combinatie is van het verbeteren van kwaliteit van huidige watergangen en het graven van nieuwe watergangen. De weg gevangen exemplaren worden uitgezet in de nieuw te graven watergangen, waardoor effecten als gevolg van bezettingsgraad en concurrentie niet aannemelijk worden geacht.

- 12) In navolging van bovenstaande; het wegvangen en overzetten naar andere watergangen kan problemen geven vanwege mogelijke concurrentie, met name bij de grote modderkruiper. Het is dan ook van belang de effectiviteit te monitoren. In de eerdere ontheffing voor Groote Haar is monitoring ook in het oorspronkelijke projectplan en daarmee in de ontheffing opgenomen. Kunt u aanvullend een beschrijving van een monitoringsplan opnemen in het mitigatie-/compensatieplan?

Voorgesteld wordt om de beschrijving uit de eerdere ontheffing letterlijk over te nemen, omdat deze waarschijnlijk ook van toepassing gaat zijn op de ontheffing voor de Gemeente Gorinchem, met een toevoeging van de platte schijfhoren. Daarmee is de inspanning voor het totale gebied voor beide initiatiefnemers gelijk.

Deze tekst luidt: "U dient het compensatiegebied van de platte schijfhoren, heikikker, rugstreeppad en de grote modderkruiper te monitoren op functionaliteit voor alternatieve voortplantings- en rustplaatsen van de platte schijfhoren, heikikker, rugstreeppad en de grote modderkruiper. U dient hiermee te starten als het compensatiegebied is opgeleverd (nog vast te stellen) en als de exemplaren van

de voorgenoemde soorten zijn overgezet naar dit gebied. U dient het gebied minimaal twee keer in de voortplantingsperiode van de soorten te controleren op de aanwezigheid van de platte schijfhoren, heikikker, rugstreepad en grote modderkruiper. U dient de resultaten jaarlijks, te beginnen in (nog vast te stellen jaartal), uiterlijk in december naar het bevoegd gezag te sturen."

- 13) Het compensatiegebied wordt samen met de gemeente Gorinchem aangelegd. Hoe is de gezamenlijke verantwoordelijkheid gewaarborgd en wat zijn de formele afspraken hierover? Wat is de planning voor de inrichting van beide compensatiegebieden en wanneer zijn de gebieden functioneel en gereed voor de aangevraagde soorten? Is het compensatiegebied dat onder bevoegdheid van RWS valt, functioneel voordat de bestaande sloten worden gedempt?

Formele afspraken

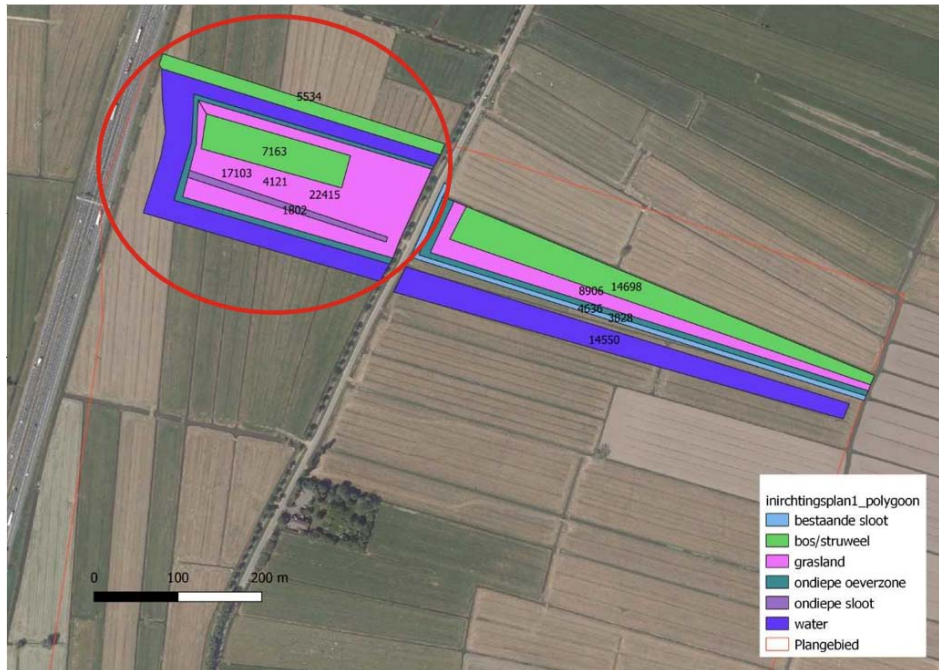
Met betrekking tot het gebied Groote Haar (zowel de aansluiting als het bedrijventerrein) zijn Rijkswaterstaat en de gemeente Gorinchem een samenwerkingsverband aangegaan. Hiervoor is in 2015 een bestuurlijke overeenkomst gesloten met betrekking tot de planologische inbedding van dit gebied. In 2017 is, voor de nadere uitwerking, een Samenwerkingsovereenkomst gesloten tussen Rijkswaterstaat en de gemeente. Hierin zijn – over en weer - de verplichtingen vastgelegd betreffende de voorbereiding, realisatie en beheer en onderhoud van de Aansluiting en de Verbindingsweg van het Bedrijventerrein Groote Haar. De mitigatie en compensatie vanuit de Wet natuurbescherming maken daar onderdeel van uit.

Planning (aanleg en functioneel)

De gemeente is bezig met de voorbereiding van de werkzaamheden. Voor de zomer zal de aanbesteding hiervoor plaats vinden zodat de werkzaamheden vanaf oktober / november 2022 gestart kunnen worden. Dit gebied is dus gereed en functioneel, ruimschoots voordat de bestaande sloten worden gedempt.

- 14) U dient op kaart aan te geven waar binnen het totale compensatiegebied het deel is gelegen dat onder verantwoordelijkheid van RWS wordt aangelegd, en wat het deel is van het compensatiegebied dat volgens de ontheffing van de gemeente Gorinchem wordt aangelegd?

Het westelijke deel van het compensatiegebied, begrenst door de A27 ten westen en de Hoogblokklandseweg ten oosten (zie rode cirkel), wordt onder verantwoordelijkheid van RWS aangelegd. De voor RWS benodigde compensatie (16.054 m²) is hier ruimschoots beschikbaar (17.103 m²).

- 15) Er worden nieuwe watergangen gerealiseerd. Maar er wordt ook compensatiegebied ingericht. Wordt hier één en hetzelfde mee bedoeld? Of worden er nieuwe watergangen EN een compensatiegebied ingericht? Indien nieuwe sloten worden gerealiseerd, worden deze voorafgaand aan het dempen van de huidige sloten gerealiseerd? Het lijkt uit de beschrijving er nu op dat er gedurende één jaar sprake van een afname van zo'n 16.054 m² aan geschikte watergangen.

In de uiteindelijke situatie, ter hoogte van de aansluiting, worden er ook weer nieuwe watergangen gegraven. Deze worden echter pas later gegraven of nog tijdelijk verstoord door de werkzaamheden er rondom heen wat de situatie niet ideaal maakt. Daarnaast hebben deze sloten primair een watervoerende functie en worden daar ook naar beheerd en onderhouden. Dit biedt op lange termijn onvoldoende zekerheid dat hier ook weer geschikt leefgebied ontstaat voor de aanwezige beschermde soorten.

In het compensatiegebied worden specifiek wateren aangelegd die een natuurlijke functie krijgen en ook als zodanig worden beheerd en onderhouden. Direct rondom de A27 komen wel nieuwe watergangen maar deze zijn mogelijk pas geschikt als leefgebied over enkele jaren, afhankelijk van beheer en ontwikkeling, wat onvoldoende zekerheid biedt als passende compensatiemaatregel voor behoud van de aanwezige soorten. Vandaar dat is gekozen voor een apart gelegen compensatiegebied.

Datum
23 juni 2022

- 16) Indien het compensatiegebied nog niet (volledig) functioneel is, wat is dan de invloed op de Staat van instandhouding van de amfibische soorten?

Werkzaamheden waarbij individuen van beschermde soorten worden weggevangen en verplaatst kunnen alleen uitgevoerd worden wanneer het compensatiegebied voldoende functioneel is. Effecten op soorten en bijbehorende staat van instandhouding worden niet verwacht doordat de werkzaamheden niet starten bij een niet functioneel compensatiegebied.

- 17) Bij de onderbouwing van het belang voor de verkeersveiligheid lijkt een deel van de één na laatste zin te zijn vervallen. Daardoor is er nu geen onderbouwing van de belangen leefbaarheid en veiligheid. U dient dit aan te vullen.

Hier is inderdaad een woord weggefallen. Dit moet zijn: "Met de nieuwe verbindingsweg wordt ten slotte voorkomen dat de ontsluiting van het bedrijventerrein via de zuidzijde (Haarweg e.o.) verloopt."

Ik ga er vanuit u zo voldoende te hebben geïnformeerd. Mochten er desondanks nog vragen zijn, kunt u contact met mij opnemen.

Met vriendelijke groet,

Projectjurist